

Կարգապահական գործ թիվ 17078

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհրդի
2018թ-ի հունվարի 30-ի թիվ 13-րդ ԿԳ նիստի

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԹԻՎ ԿԳ/09-Ա

**ՓԱՍՏԱԲԱՆ ՄՈՒՇԵՂ ՇՈՒՇԱՆՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

ՀՀ փաստաբանների պալատի (**այսուհետ նաև՝ Պալատ**) խորհուրդը (**այսուհետ նաև՝ Խորհուրդ**), նիստը նախագահող՝ Խորհրդի անդամ Կարեն Սարգսյանի, Խորհրդի անդամներ՝ Հրանտ Անանյանի, Մելանյա Առուստամյանի, Սեդրակ Ասատրյանի, Սիմոն Բաբայանի, Հարություն Հարությունյանի, Նելլի Հարությունյանի, Կարեն Մեծլումյանի, Տարոն Սիմոնյանի կազմով,

քարտուղարությամբ՝ Նոննա Համբարձումյանի,

քննության առնելով փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանի (արտոնագիր՝ 387) (**այսուհետ նաև՝ Պատասխանող**) կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը՝

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

1. Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.

25.07.2017թ. Պալատում մուտքագրվել է Երևան քաղաքի Էրեբունի և Նուբարաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի (**այսուհետ նաև՝ Դատարան**) դատավոր Ա.Գաբրիելյանի՝ «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» 20.07.2017թ. որոշումը (**այսուհետ նաև՝ Որոշում**), որում նշվել է, որ Դատարանի վարույթում քննվող թիվ ԵԷԴ/0050/01/17 քրեական գործի 2017թ. հուլիսի 20-ի հերթական դատական նիստում Դատարանին է հանձնվել անձին զննության ենթարկելու վերաբերյալ արձանագրություն, համաձայն որի՝ նույն օրը՝ դատական նիստն սկսվելուց անմիջապես առաջ, դատական կարգադրիչ Ա. Ղազարյանը, ղեկավարվելով ՀՀ դատական օրենսգրքի 214-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով, ցանկացել է զննության ենթարկել սույն գործով պաշտպան Մուշեղ Շուշանյանին, ով, սակայն, հրաժարվելով ներկայացնել իր մոտ առկա իրերը, որոնք հատուկ նախատեսված ստուգիչ սարքի կողմից ազդանշան են տվել, հրաժարվել է դատարանի վարչական շենք մուտք գործելուց և ըստ էության դատական նիստին մասնակցելուց:

Նշված արձանագրության վերաբերյալ գրավոր հայտարարությամբ է հանդես եկել պաշտպան Մուշեղ Շուշանյանը՝ հայտնելով, որ դատական կարգադրիչի կողմից իրեն պահանջ է ներկայացվել բացել պայուսակը և հանել մետաղական իրերը, ինչից վերջինս հրաժարվել է՝ պահանջելով վկայակոչել այն իրավական ակտը, որով ղեկավարվում է դատական կարգադրիչը պայուսակը զննության ենթարկելու համար: Դատական

կարգադրիչը վկայակոչել է դատական օրենսգիրքը, այլ իրավական ակտ չի վկայակոչվել: Գտնում է, որ դատական կարգադրիչների գործողությունների արդյունքում խախտվում են իր և պաշտպանյալի իրավունքները:

Դատարանը, Որոշմամբ վկայակոչելով նշված փաստական հանգամանքները և վերլուծելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի (**այսուհետ նաև՝ ՔԴՕ**) 69-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը, 2-րդ մասի 8-րդ կետը, 5-րդ մասը, 73-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, 5-րդ մասը, 314.1-րդ հոդվածի 1-ին և 7-րդ մասերը, ՀՀ դատական օրենսգրքի 6-րդ և 214-րդ հոդվածները, «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի (**այսուհետ նաև՝ Օրենք**) 19-րդ հոդվածի 1-ին և 6-րդ մասերը և Պալատի ընդհանուր ժողովի կողմից 11.02.2012թ. թիվ 1/4-Լ որոշմամբ հաստատված Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի (**այսուհետ նաև՝ Կանոնագիրք**) 4.1 կետը, գտել է, որ ԵԷԴ/0050/01/17 քրեական գործով 2017թ. հուլիսի 20-ի դատական նիստի ընթացքում փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանն իր դատավարական իրավունքներից օգտվել է անբարեխղճորեն և առանց հարգելի պատճառի՝ չի կատարել իր դատավարական պարտականությունները, ինչով խոչընդոտել է դատական նիստի բնականոն ընթացքին՝ անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելով Դատարանի և դատավարության մասնակիցների նկատմամբ:

Դատարանը գտել է, որ Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ պետք է կիրառվի դատական սանկցիա՝ պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ դիմումով դիմելով փաստաբանական պալատ՝ հիմք ընդունելով Մուշեղ Շուշանյանի դրսևորած վարքագիծը, և այն փաստը, որ վերջինս իր գործողություններով ակնհայտ անհարգալից վերաբերմունք է դրսևորել Դատարանի նկատմամբ, այն, որ հրաժարվել է զննվելուց և առանց հարգելի պատճառների չի ներկայացել դատական նիստի:

Դատարանը 20.07.2017թ. կայացրել է «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» որոշում, որով որոշել է *ամբաստանյալ Սերգեյ Կյուրեղյանի և Արթուր Մելքոնյանի պաշտպան Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ կիրառել դատական սանկցիա՝ պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ դիմումով դիմելով փաստաբանական պալատ:*

2. Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.

Պալատի նախագահի 25.08.2017թ. թիվ 248-Ա/ԿԳ-17078 որոշման հիման վրա փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման հատկանիշներով հարուցվել է կարգապահական վարույթ:

Կարգապահական գործի նախապատրաստումը հանձնարարվել է փաստաբան Գևորգ Մարտիրոսյանին (**այսուհետ նաև՝ Նախապատրաստող**):

3. Դիմողի և Պատասխանողների համառոտ բացատրությունները, վկաների ցուցմունքները.

3.1. Դիմողի համառոտ բացատրությունները.

Գործի նախապատրաստման ընթացքում Դիմողը բացատրություն չի ներկայացրել: Խորհրդի նիստին Դիմողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի և ժամի մասին:

3.2. Պատասխանողի համառոտ բացատրությունները.

Գործի նախապատրաստման ընթացքում Պատասխանողը բացատրություն չի ներկայացրել: Խորհրդի նիստին Պատասխանողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի և ժամի մասին:

3.3. Վկաների ցուցմունքները.

Սույն կարգապահական գործով վկաներ չեն հրավիրվել:

4. Կարգապահական գործ նախապատրաստողի եզրակացությունը, եզրակացության վերաբերյալ առարկությունները և գործի հանձնումը խորհրդին.

Կարգապահական գործի նախապատրաստման արդյունքում Նախապատրաստողը 30.10.2017թ. կազմել է եզրակացություն, որի համաձայն Պատասխանողը ներկայացել է դատարան, սակայն տեխնիկական խնդիրներով պայմանավորված հնարավորություն չի ունեցել մասնակցել դատական նիստին:

Կարգապահական գործը Խորհրդին է հանձնվել 01.11.2017 թ.

Խորհրդի նիստը տեղի է ունեցել 30.01.2018թ-ին, ժամը՝ 18:30-ին Պալատի վարչական շենքի՝ ք.Երևան, Զաքիյան 7-2, 4-րդ հարկ թիվ 12 սենյակում:

5. Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.

Կանոնագրքի հավելվածը հանդիսացող «Փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման կարգի» (այսուհետ նաև՝ **Կարգ**) 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *Խորհուրդը հիմք է ընդունում Նախապատրաստողի եզրակացությամբ հաստատված փաստերը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ գործում գտնվող ապացույցները կամ Խորհրդին ներկայացված լրացուցիչ ապացույցները՝ սույն կարգին համապատասխան գնահատելու արդյունքում Խորհուրդն այլ եզրահանգման է գալիս:*

Խորհուրդը, ուսումնասիրելով գործում առկա ապացույցները, հաշվի առնելով նաև կարգապահական գործը նախապատրաստողի եզրակացությունը, հաստատված է համարում հետևյալ փաստերը.

- Թիվ ԵԷԴ/0050/01/17 քրեական գործով 20.07.2017 թվականին նշանակված դատական նիստին Մուշեղ Շուշանյանը ներկա չի գտնվել:
- Թիվ ԵԷԴ/0050/01/17 քրեական գործով 20.07.2017 թվականի նշանակված դատական նիստին մասնակցելու համար դատարան ներկայանալով՝ Մուշեղ Շուշանյանը ձեռքի մետազառոսիչ սարքի միջոցով դատական կարգադրիչի կողմից զննության է ենթարկվել, որի ընթացքում սարքը մետաղական իրի առկայության մասին ազդանշան է տվել:
- Դատական կարգադրիչի կողմից առաջարկվել է ցույց տալ մետաղական իրը կամ ազատվել դրանից: Մուշեղ Շուշանյանը հրաժարվել է:
- Կարգադրիչներն արգելել են Մուշեղ Շուշանյանին մտնել դատական նիստերի դահլիճ:

Նշված փաստերը հաստատվում է գործում առկա ապացույցներով, այդ թվում՝ դատական սանկցիա կիրառելու մասին որոշմամբ, անձին զննության ենթարկելու վերաբերյալ

20.07.2017թ. արձանագրությանը:

6. Պատասխանողի անձը բնութագրող հանգամանքները.

Պալատի ընդհանուր դեպարտամենտի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքի համաձայն՝ Պատասխանող Մուշեղ Շուշանյանը փաստաբան է հանդիսանում 28.02.2000թ., և 2015-2018թթ. ընկած ժամանակահատվածում վերջինիս նկատմամբ 13 անգամ հարուցվել է կարգապահական վարույթ (3 ավարտված վարույթ և 10 ընթացիկ վարույթ), որոնց մեջ չի հաշվարկվում սույն կարգապահական գործը:

Խորհրդի 17.10.2017թ. թիվ ԿԳ/93-Ա որոշմամբ Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար, որը բողոքարկվել է դատական կարգով:

Խորհրդի 05.12.2017թ. թիվ ԿԳ/115-Ա որոշմամբ Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ լրացուցիչ վերապատրաստում «Դեոնթոլոգիա» թեմայով՝ 8 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով Կանոնագրքի 2.2.2 և 2.2.3 ենթակետերի խախտման համար, որն ուժի մեջ չի մտել:

Խորհրդի 16.01.2018թ. թիվ ԿԳ/01-Ա որոշմամբ Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար, որն ուժի մեջ չի մտել:

7. Պալատի խորհրդի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը.

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության՝ Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման համար, իսկ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի պահանջների խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

7.1 Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման մասով.

Կանոնագրքի 4.1 կետի համաձայն՝ *փաստաբանը, ով ներկայանում է կամ մասնակցում է գործին դատարանի կամ արբիտրաժային տրիբունալի առջև, պետք է ենթարկվի այդ դատարանի կամ տրիբունալի կողմից կիրառվող վարվելակերպի կանոններին, այդ թվում հարգանքով վերաբերվել դատավորին և դատավարության մյուս մասնակիցներին:* Այդ կանոններին ենթարկվելու պարտականությունը չի սահմանափակում փաստաբանի՝ դատավորի կամ արբիտրի գործողությունների դեմ առարկելու կամ այլ դատավարական իրավունքներից օգտվելու հնարավորությունը: Փաստաբանը դատարանի հանդեպ ճշգրիտ հարգանք և համակրանք դրսևորելու հետ միաժամանակ պետք է իր վստահորդի շահերը պաշտպանի անկաշկանդ և անվախ՝ հաշվի չառնելով իր անձնական շահերը կամ ցանկացած հետևանքները, որոնք կպատահեն իր կամ ցանկացած այլ անձի հետ:

Նշված կանոնը նաև վկայակոչող (բլանկետային) է, քանի որ հղում է կատարում փաստաբանի և դատարանի փոխհարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտին, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքին:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի համաձայն՝ պաշտպանը պարտավոր է կասկածյալին և մեղադրյալին իրավաբանական օգնություն ցույց տալու համար ներկայանալ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով:

Սույն գործի հանգամանքներից հետևում է, որ դատարանը դատական նիստին չներկայանալու համար Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ կիրառել է դատական սանկցիա, իսկ փաստաբանն իր կողմից նիստին չներկայանալը պատճառաբանել է դատական կարգադրիչի կողմից իրեն (իր իրերը) զննության ենթարկելու ապօրինի պահանջ ներկայացնելով և դրանից հրաժարվելու պայմաններում դատական նիստերի դահլիճ փաստաբանի մուտքն արգելելով:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն կարգապահական վարույթի շրջանակներում անհրաժեշտ է պարզել,

1. Արդյո՞ք իրավաչափ և հիմնավոր է եղել դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին զննելու պահանջ ներկայացնելը.

2. Արդյո՞ք Մուշեղ Շուշանյանն առանց հարգելի պատճառի դատական նիստին չի ներկայացել՝ դրանով անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելով Դատարանի նկատմամբ:

Նախքան վերը նշված հարցադրումներին անդրադառնալը Խորհուրդը հարկ է համարում արձանագրել հետևյալը.

ՀՀ դատական օրենսգրքի 213-րդ հոդվածի համաձայն՝ դատարանում դատավորի, դատավարության մասնակիցների, դատական ծառայողների և այլ անձանց կյանքի, առողջության և արժանապատվության, իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը և դատարանի տարածքի պահպանումը հանցավոր և հակաիրավական այլ ոտնձգություններից ապահովում է դատական կարգադրիչը:

Նույն օրենսգրքի 214-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ դատական կարգադրիչն իր գործառույթներն իրականացնելու նպատակով իրավունք ունի զննության ենթարկելու դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործող անձանց և նրանց իրերը:

ՀՀ դատարանների նախագահների խորհրդի 2011թ. հուլիսի 21-ի թիվ 04-ն որոշմամբ հաստատված «Դատական կարգադրիչների կողմից դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործող անձանց և նրանց իրերը զննության ենթարկելու» կարգի համաձայն՝

«1. Կարգադրիչի կողմից պահպանվող տարածք մուտք գործող անձինք և իրերը կարգադրիչի կողմից կարող է ենթարկվել զննության:

2. Ձևնումից առաջ անձին առաջարկվում է ներկայացնել այն առարկաները, որոնք արգելվում է մտնել պահպանվող տարածք: Պահպանվող տարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննում կատարվում է համապատասխան սեռի կարգադրիչի կողմից:

3. Ձևնման ընթացքում առաջարկվում է ներկայացնել պայուսակի, ճամպրուկի, փաթեթի կամ այլ պահոցի պարունակությունը:

4. Պահպանվող տարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննման ժամանակ արգելված իրերի, առարկաների առկայության դեպքում առաջարկվում է դրանք թողնել համապատասխան պահոցում՝ տարածքից ելք ունենալիս դրանք հետ վերցնելու պայմանով, բացառությամբ սույն կարգով սահմանված դեպքերի:

5. Եթե պահպանվող տարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննման ժամանակ հայտնաբերվում են այնպիսի իրեր կամ առարկաներ, որոնք կարող են մարդու կյանքին

կամ առողջությանն ակնհայտ վնաս հասցնելու մասին վկայել, կարգադրիչի կողմից վերցվում են, որի մասին կազմվում է արձանագրություն:

Արձանագրության մեջ տրվում են վերցված առարկաների և իրերի նկարագրությունը: Եթե կիրառվել են տեխնիկական միջոցներ, ապա նշվում է նաև դրանց կիրառման մասին:

Արձանագրությունն ստորագրում են զննություն կատարող կարգադրիչը և զննվողը: Չննվողը կարող է իր դիտողությունները ներկայացնել, որոնք ամրագրվում են արձանագրության մեջ: Արձանագրությունը կազմվում է երկու օրինակից:

Եթե զննվողը հրաժարվում է ստորագրելուց, ապա այդ մասին կարգադրիչը նշում է անում արձանագրության մեջ և ստորագրում այն: Արձանագրության մեկ օրինակը հանձնվում է զննվողին:

Արձանագրությունը վերցված առարկաների և իրերի հետ միասին անհապաղ հանձնվում են ոստիկանությանը...»:

Փաստաբանների դեպքում, այս իրավակարգավորումները գործում են հաշվի առնելով փաստաբաններին առնչվող առանձնահատկությունները:

ՀՀ Սահմանադրության 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ իրավաբանական օգնություն ապահովելու նպատակով երաշխավորվում է անկախության, ինքնակառավարման և փաստաբանների իրավահավասարության վրա հիմնված փաստաբանության գործունեությունը: Փաստաբանների կարգավիճակը, իրավունքները և պարտականությունները սահմանվում են օրենքով:

Եվրոպայի խորհրդի Նախարարների կոմիտեի՝ «Փաստաբանի մասնագիտական գործունեության ազատության մասին» 25.10.2000թ. №Rec(2000)21 հանձնարարականի 1-ին սկզբունքի 1-ին կետի համաձայն՝ հարկավոր է ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները, որպեսզի հարգվի, պաշտպանվի և խթանվի փաստաբանի մասնագիտական գործունեության ազատությունը առանց խտրականության և իշխանությունների կամ հասարակության կողմից անիրավաչափ միջամտության, հատկապես Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի համապատասխան դրույթների լույսի ներքո:

Նույն սկզբունքի 4-րդ կետի համաձայն՝ փաստաբանները չպետք է տուժեն հետևանքներից կամ ենթարկվեն ցանկացած պատժամիջոցների կամ ճնշումների վտանգի, երբ գործում են իրենց մասնագիտական չափանիշներին համապատասխան:

ՄԱԿ-ի կողմից 1990թ. ընդունված «Փաստաբանների դերին վերաբերող հիմնարար սկզբունքներ»-ի 16-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն՝ կառավարություններն ապահովում են, որպեսզի փաստաբանները կարողանան իրենց մասնագիտական բոլոր պարտականությունները կատարել սպառնալիքներից, խոչընդոտներից, ահաբեկումից կամ անարդարացի միջամտությունից զերծ մթնոլորտում:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (այսուհետ՝ ՄԻԵԴ) Մեծ պալատի 23.04.2015թ. Մորիսն ընդդեմ Ֆրանսիայի N 29369/10 գործով կայացված որոշման համաձայն՝

«132. Փաստաբանի յուրահատուկ կարգավիճակը նրան կենտրոնական տեղ է տալիս արդարադատության իրականացման գործընթացում, որպես միջնորդի՝ հասարակության և դատարանի միջև: Սրա հետ կապված նրանք ունեն գլխավոր դերակատարում՝ ապահովելու համար, որպեսզի դատավորները, որոնց առաքելությունը հիմնված իրավունքի գերակայության սկզբունքի վրա համարվում է հիմնարար, պետությունում հասարակության վստահության կրողներ լինեն (Տե՛ս Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շեպֆերդ ընդդեմ Շվեյցարիայի» գործով (20.05.1998թ., Հաշվետվություն 1998-III, §§ 29-

30), Եվրոպական դատարանի Որոշումը «Նիկոլյան ընդդեմ Ֆինլանդիայի» գործով (Բողոք N31611/96 ՄԻԵԿ 2002-II, § 45), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Ամիխալակիոնեն ընդդեմ Մոլդովայի» գործով (Բողոք N 60115/00, ՄԻԵԿ-2004-III, § 27), Եվրոպական դատարանի մեծ պալատի վերոհիշյալ որոշումը «Կիպրիանուն ընդդեմ Կիպրոսի» գործով (§ 173), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Անդրեն ու ուրիշները ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով (24.07.2008թ., Բողոք N 18603/03, § 24) և կրկին վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի որոշումը «Մորը ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով § 42): Սակայն, որպեսզի հասարակությունը պահպանի վստահությունը արդարադատության իրականացման հանդեպ, հասարակության անդամները պետք է վստահեն իրավաբանական մասնագիտություն ունեցող անձանց կարողությանը՝ իրականացնելու արդյունավետ շահերի ներկայացուցչություն (վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի մեծ պալատի վերոհիշյալ որոշումը «Կիպրիանուն ընդդեմ Կիպրոսի» գործով § 173):

133. Փաստաբանների հատուկ դերակատարումը, արդարադատության իրականացման հարցում որպես անկախ մասնագետների, իր մեջ ներառում է մի շարք պարտավորություններ, հատկապես այն դեպքերում, երբ այն վերաբերվում է նրանց վարքագծին (Եվրոպական դատարանի որոշումը «Վան դեր Մուսելեն ընդդեմ Բելգիայի» գործով (2 մի 3.11.1983թ., Սերիա A, N 70), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Կասադո Կոկան ընդդեմ Իսպանիայի» գործով (24.02.1994թ., Սերիա A, N 285-A, § 46), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շտերը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով (Բողոք N 39657/98, ՄԻԵԿ 2003-XI, § 38), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Վերարյը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով (30.11.2006թ., Բողոք N 10807/04, § 51) և Եվրոպական դատարանի որոշումը «Կոփանն ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով (24.01.2008թ., Բողոք N 17155/03)):

Չնայած փաստաբանները ենթակա են սահմանափակումների իրենց մասնագիտական գործունեության մեջ, որոնք պետք է լինեն շրջահայաց, արդար և ազնիվ, նրանք միաժամանակ օգտվում են բացառիկ իրավունքներից և արտոնություններից, որոնք կարող են տարբեր իրավասություններում տարբեր լինել, դրանց շարքում իր մասնաբաժինն ունի զսպվածությունը դատարանում օգտագործվող դիրքորոշման առնչությամբ (Տես վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շտերը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով):»:

«Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի համաձայն՝

«1. Փաստաբանն իր գործունեությունն իրականացնելիս անկախ է, ղեկավարվում է միայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով և օրենքներով, փաստաբանական պալատի կանոնադրությամբ և փաստաբանական վարքագծի կանոնագրքով:

2. Արգելվում է պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձանց, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց (ներառյալ՝ զանգվածային լրատվության միջոցների) միջամտությունը փաստաբանական գործունեությանը:

4. Փաստաբանը չի կարող հետապնդվել, պատասխանատվության և բերման ենթարկվել, ձերբակալվել, կալանավորվել կամ ենթարկվել իրավունքների այլ սահմանափակման իր մասնագիտական պարտականությունների կատարման կապակցությամբ, ներառյալ՝ վարույթն իրականացնող և այլ մարմիններում հայտնած կարծիքի կամ դիրքորոշման համար:

(...)

7. Փաստաբանի մոտ կամ փաստաբանական կազմակերպության գրասենյակում գտնվող իրավաբանական օգնությանը վերաբերող փաստաթղթերը և տեղեկատվական կրիչները (համակարգիչները, տեսաձայնագրող սարքերը, լազերային սկավառակները, տեսաժապավենները և այլն) անձեռնմխելի են, չեն կարող առգրավվել (վերցվել) և չեն կարող որպես ապացույց օգտագործվել»:

Խորհուրդն արձանագրում է, որ փաստաբանը, ունենալով հատուկ և կենտրոնական դեր արդարադատության իրականացմանը նպաստելու, ինչպես նաև իր վստահորդին որակյալ իրավաբանական օգնություն ցույց տալու հարցում, ՀՀ օրենսդրությամբ և միջազգային իրավական ակտերով օժտված է իր գործունեությամբ պայմանավորված մի շարք երաշխիքներից: Մինչդեռ, նշված երաշխիքներով օժտված լինելն ինքնին չի բացառում փաստաբանի՝ իրենց մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս որոշակի սահմանափակումների ենթարկվելը, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված որոշակի պարտականություններ կրելը, մասնավորապես՝ սույն որոշմամբ արձանագրված վերլուծությունների համատեքստում օրենսդրությամբ սահմանված բոլոր պահանջների պահպանմամբ դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելիս զննության ենթարկվելը (իր մոտ առկա իրերը զննության ենթարկելուն թույլատրելը): Հարկ է նշել, որ ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդն իր 21.07.2017 թվականի «Փաստաբանների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ» թիվ 15-Լ որոշմամբ անդրադառնալով դատարաններում փաստաբանների զննության հիմնահարցերին, արտահայտել է այն իրավական դիրքորոշումը, որ առանց հատուկ սարքերի փաստաբանին զննելու համար դատական կարգադրիչը պետք է ունենա իրավական և փաստական հիմքեր: Նշվածի հաշվառմամբ Խորհուրդը գտնում է, որ դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին (նրա իրերը) զննության ենթարկելու **օրինական պահանջ ներկայացնելու և զննության՝ օրենքով սահմանված կարգը պահպանելու դեպքում** փաստաբանը դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելիս չի կարող հրաժարվել զննության ենթարկվելուց:

Անդրադառնալով սույն որոշմամբ բարձրացված առաջին հարցադրմանը՝ Խորհուրդը գտնում է, որ սույն դեպքում փաստաբանին զննելու համար դատական կարգադրիչը ունեցել է իրավական և փաստական հիմքեր: Իրավական հիմք են հադիսացել սույն որոշմամբ նշված իրավական նորմերը: Խորհուրդը գտնում է, որ փաստական հիմքը կարող է լինել այն դեպքում, երբ կա ողջամիտ կասկած, որ փաստաբանը կարող է օրենքով արգելված իրեր տեղափոխել: Սույն դեպքում ողջամիտ կասկած է առաջացել, երբ մետաղաորսիչ սարքը մետաղական իրի առկայության մասին ազդանշան էր արձակել: Ուստի Խորհուրդը գտնում է, որ սույն դեպքում իրավաչափ և հիմնավոր է եղել դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին զննելու պահանջ ներկայացնելը:

Անդրադառնալով որոշմամբ բարձրացված երկրորդ հարցադրմանը՝ Խորհուրդն արձանագրում է, որ օրենսդիրը, հաշվի առնելով քրեական դատավարության առանձնահատուկ բնույթը մարդու իրավունքների պաշտպանվածության երաշխավորման տեսանկյունից և այդ համատեքստում փաստաբանի առանձնահատուկ դերը, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում դատական նիստին պաշտպանի առանց հարգելի պատճառի չներկայանալն առանձնացնում է որպես դատավարական կարգի

ինքնուրույն խախտում՝ դատարան ներկայանալուց չարամտորեն խուսափելը, որը կարող է հիմք հանդիսանալ նրա նկատմամբ դատական սանկցիայի միջոցների կիրառման համար: Ընդ որում, դատարան ներկայանալուց խուսափելու չարամտությունը ներառում է պաշտպանի հոգեբանական վերաբերմունքն իր արարքի նկատմամբ, այն է՝ այն դրդապատճառներն ու հիմքերը, որոնց պայմաններում պաշտպանը չի կատարել դատական նիստին ներկայանալու և իր պաշտպանյալի շահերը ներկայացնելու դատավարական պարտականությունը: Տվյալ պարագայում որպես պաշտպանի մեղքի որոշման հիմնական չափանիշ առաջ է գալիս այն հանգամանքը, թե արդյոք առկա է որևէ հարգելի պատճառ, որն անհնարին կամ խիստ դժվարին է դարձրել պաշտպանի ներկայությունը դատարանում: Եթե նման հարգելի պատճառը բացակայում է, դատական նիստին չներկայանալու չարամտությունն արդեն իսկ կարող է համարվել ապացուցված, քանի որ գործի դատական քննության ժամանակ վստահորդի իրավունքների և շահերի պաշտպանության ամբողջ գործընթացը ծավալվում է դատարանում, որտեղ փաստաբանի ներկայությունն ու մասնակցությունը դատավարական ընթացակարգերին կարող է որոշիչ նշանակություն ունենալ վստահորդի իրավունքների և շահերի իրացման համար:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն գործի փաստական տվյալներից հետևում է, որ նույն օրը դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելուց առաջ դատական կարգադրիչի կողմից ներկայացվել է օրինական պահանջ՝ փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանին (նրա իրերը) գննության ենթարկելու վերաբերյալ, ուստի վերջինիս կողմից գննվելուց հրաժարվելու պատճառաբանությամբ դատական նիստին չներկայանալը Խորհրդի կողմից որևէ կերպ չի կարող դիտարկվել որպես դատական նիստից բացակայելու հարգելի պատճառ: Սույն գործի փաստերը գնահատելով վերոգրյալ իրավական նորմերի համատեքստում՝ Խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանը, թիվ ԵԷԴ/0050/01/17 քրեական գործի շրջանակներում հանդիսանալով ամբաստանյալ Սերգեյ Կյուրեղյանի և Արթուր Մելքոնյանի պաշտպանը, պարտավոր էր դատարանի կանչով ներկայանալ 20.07.2017 թվականին հրավիրված դատական նիստին:

Այսպիսով, Խորհուրդը գտնում է, որ Պատասխանողի կողմից թույլ է տրվել Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտում:

7.2 Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտման մասով.

Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է ազնվորեն և բարեխղճորեն պաշտպանել վստահորդի իրավունքները և օրինական շահերը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված բոլոր միջոցներով ու եղանակներով:*

Սույն իրավադրույթի նորմատիվ էությունը կայանում է նրանում, որ փաստաբանը, ելնելով իր իրավապաշտպան գործառույթից, պարտավոր է դրսևորել իր նշված գործառույթով պայմանավորված հասարակական հատուկ կարգավիճակին հարիր ազնիվ վարքագիծ վստահորդի հետ հարաբերություններում և առավելագույն ջանքեր գործադրել իր վստահորդի շահերը բոլոր օրինական միջոցներով պաշտպանելու ուղղությամբ:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն կարգապահական գործի քննության ընթացքում չեն ներկայացվել այնպիսի ապացույցներ, որոնցով կհաստատվեր Պատասխանողի կողմից Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտում թույլ տալու հանգամանքը:

Ուստի, Խորհուրդը գտնում է, որ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման:

Կարգապահական տույժի ընդհանրությունը.

Օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի խորհուրդը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:

Պալատի խորհուրդը հաշվի առնելով «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասում նշված հանգամանքները, գտնում է, որ փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ պետք է կիրառել «խիստ նկատողություն» կարգապահական տույժի տեսակը:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Փաստաբանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 14-րդ կետի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7.-րդ հոդվածի 5-րդ մասի, 39.8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, 39.9.-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, ՀՀ փաստաբանների պալատի կանոնադրության 16.26-րդ կետի, Կարգի 28-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ, 30-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջներով Խորհուրդը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

- 1. Փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանին (արտոնագիր՝ թիվ 387), ճանաչել մեղավոր Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման համար:**
- 2. Փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ (արտոնագիր՝ թիվ 387), կիրառել կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն:**
- 3. Փաստաբան Մուշեղ Շուշանյանի նկատմամբ (արտոնագիր՝ թիվ 387) «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի պահանջի խախտման հիմքով հարուցված կարգապահական վարույթը կարճել:**
- 4. Հանձնարարել Պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկելու կողմերին:**

Ծանոթություն. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով՝ այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում սույն կետով նախատեսված բողոքարկման ժամկետն անցնելուց հետո:

**ՀՀ փաստաբանների պալատի
խորհրդի նիստը նախագահող՝**

Կարեն Սարգսյան

**30 հունվարի 2018թ.
թիվ ԿԳ/09-Ա
ք. Երևան**